

**Perskaitykite kūrinį ir atsakykite į 1–30 klausimus.**

Liūdesys atėjo pas mane kaip vėjas naktį  
Prie apleisto bokšto, stovinčio tarp vienišų laukų,  
Ir įsiutęs ėmė mano sielą plėšyt, plakti  
Tartum seną vėliavą, nublukusią ir be ženklų.

Džiaugsmo paukščiai, atsitiktinai bokštan priklydę,  
Pikto vėjo išbaidyti, vėl pakilo į erdves,  
Kur anapus patirties likimo žvaigždės \_\_\_\_\_,  
Spindulių vainiklapiais taures papuošę auksines.

Jei sugrįžtų jie į mano liūdną bokštą vėl kada,  
Nešdami visatos paslaptį kaip linksmą žinią, –  
Ryto vėjui laime suplazdėtų sielos vėliava.

Žmonės džiaugtųs ja, keliaudami per lygumas plačias,  
Jos ženklus, spalvas ir gilią prasmę įsiminę,  
Jie išmokytų nugalėti liūdesį ir nevilties kančias.

**1. Įvertinkite kūrinio žanrą.**

- A) elegija
- B) sonetas
- C) odė
- D) epigrama
- E) baladė

**2. Perskaitykite tekstą. Lyrinio subjekto pasaulėjautai būdingas ... .**

- A) pyktis
- B) nerimas
- C) džiaugsmas
- D) liūdesys
- E) teisingi B ir D variantai

**3. Lyrinis subjektas nesitraukia nuo paties keliamų problemų, o stengiasi ... .**

- A) jas suvokti iki galo
- B) jas pamiršti
- C) jas perkelti kitiems
- D) jomis pasigirti
- E) iš jų pasijuokti

**4. Poetinės raiškos priemonės, pavartotos pirmame posmelyje.**

- A) deminutyvai
- B) palyginimai
- C) frazeologizmai
- D) groteskas
- E) tarptautiniai žodžiai

**5. Kiek dalyvių rasite pirmame posmelyje?**

- A) 3
- B) 4
- C) 1
- D) 5
- E) nėra teisingo atsakymo

**6. Nerimo (liūdesio) simbolis šiuo atveju yra ... .**

- A) paukštis
- B) bokštas
- C) ženklas
- D) vėliava
- E) siela

**7. Džiaugsmo paukščius suprantame kaip ... .**

- A) nedažnas optimistines mintis
- B) amžiną neviltį
- C) paukščių antskrydžius
- D) išblukusius ženklus
- E) atsitiktinumą

**8. Anapus patirties vertiname kaip ... .**

- A) nežinomybę
- B) pomirtinį pasaulį
- C) amžinybę
- D) vienišus laukus
- E) tinkami A, B ir C atsakymai

**9. Bokštan atitikmuo.**

- A) ant bokšto
- B) bokšte
- C) bokšto kryptimi
- D) į bokštą
- E) prie bokšto

**10. Žodis, įrašytinas antro posmelio trečioje eilutėje.**

- A) pavydi
- B) lydi
- C) žydi
- D) glūdi
- E) išvydę

**11. Kuria veiksmažodžio forma kūrinyje reiškiamas viltis?**

- A) bendratimi
- B) imperatyvu
- C) tariamąja nuosaka
- D) geidžiamąja nuosaka
- E) teisingi B ir C atsakymai

**12. Trečio posmelio antra eilutė – ... .**

- A) išplėstinė dalyvinė aplinkybė
- B) išplėstinė pusdalyvinė laiko aplinkybė
- C) prijungiamasis sakinytis

- D) išplėstinė pusdalyvinė būdo aplinkybė  
E) išplėstinė padalyvinė aplinkybė

13. Kūrinio autorius – gimęs Žemaitijoje, trumpai gyvenęs, išgarsėjęs intelektualia kūryba poetas – ...

- A) Antanas Jonynas  
B) Justinas Marcinkevičius  
C) Zigmąs Gėlė  
D) Vytautas Mačernis  
E) Bernardas Brazdžionis

14. Lyrinio subjekto didysis troškimas – ...

- A) vengti bet kurios patirties  
B) atskleisti egzistencijos paslaptis  
C) įveikti džiaugsmo paukščius  
D) įsiutinti vėją  
E) atsikratyti nublukusia vėliava

15. Visavertę sielos vėliavą padėtų sugrąžinti ...

- A) piktasis vėjas  
B) visatos mįslės įminimas  
C) nevilties kančios  
D) nelaimingų žmonių kelionės per lygumas  
E) pikčiurna vėjas

**Perskaitykite. Atsakykite į 16–27 klausimus.**

### KNYGOS IR ŽMONĖS

Juozas Erlickas

Santariškėse – naujausios Antano knygos „Apie daiktų prigimtį“ pristatymas.

Slaugė vežimėliu atrideną Antaną. Šis dar sveikas, bet nori būti arčiau skaitytojo.

– Šiandien ypatinga diena, – susijaudinęs pradeda Antanas. – **Šiandien jūs visi stovite ant slenkščio...**

Slaugė kumšteli, ir Antanas pasitaiso:  
... gulite ant lovos. Šiandien jūs išeinatė iš gyvenimo...  
Ir, kaip tokiais atvejais įprasta, visiems linki laimės, ištvėrmės, optimizmo...

Apžvelgiu auditoriją... Knygų nūnai niekas nebeskaito ir net į pristatymus nebeateina. Tad Antano sumanymas – pristatyti knygą sunkių ligonių palatoj – labai šiuolaikiškas.

Kažin ką veikia buvę skaitytojai? Juk laisvas žmogus, juolab bedarbis, turi marias laiko.

Žiūri reklamas su senų filmų intarpais? Bet tokių prisiziūrėjus vėl nervai...

Visi psichologai susinervinusiui žmogui **pataria pabendraut** su artimaisiais. Bet visi policininkai tą draudžia. Ko tad stebėtis savižudybių gausa?..

– Mano herojus pažengęs toliau už jus, – tęsia Antanas. – Po eilinės sveikatos reformos jis atsiduria tunelyje, kurio gale regi šviesą. \*Artėdamas į tą šviesą<sup>1</sup>, prisimena visą savo gyvenimą<sup>2</sup>, kuriame šviesos buvo taip mažai. *Sąmonė gėsta*, bet nušvinta, kas sukaupia sąmonėj...

Toliau Antanas, kaip jam būdinga, kelia svarbiausius klausimus:

– Ar tik sąmonė turi sąmonę, ar taip pat ir kiekvienas daiktas turi savo padaiktį?

...Grįžęs namo, tyrinėjau daiktus. Langas turi palangę, suolas – pasuolę.

Išnešu suolą. Pasuolės nelieka.

Išdaužiu langą...

– Kas čia darosi? – klausia žmona.

– Ir man mįslė, – skėščioju rankom. – Turėtų ir palangės nelikt.

Žmona kad ims kelt vėjus!

– Tu!.. Tu tū-ū!..

Vėjai išneša mane...

Reiks Antano paklaust, ar dar esu.

16. Nurodykite kūrinio literatūrinį žanrą.

- A) novelė  
B) humoreska  
C) burleska  
D) esė  
E) komedija

17. Parinkite tinkamą komentarą 3-iojo sakinio fragmentui **nori būti arčiau skaitytojo** dėl ...

- A) ligonių sutrikusios klausos  
B) bendros tvarkos  
C) savo neįgalumo  
D) apsimestinio ar socialinio jautrumo  
E) tinka B ir D atsakymai

18. Antano knygos pristatymas labai šiuolaikiškas, nes ...

- A) vyksta esamu momentu  
B) knygų dabar niekas laisva valia nebeskaito  
C) madinga ligoninėse linksminti pacientus  
D) visi vaikšto į knygų pristatymus  
E) patogų klausytis gulint lovoje

19. Nurodykite žodžio **nūnai** sinonimą.

- A) atitinkamai  
B) labai  
C) dabar  
D) niekada  
E) visiškai

20. Pabrauktųjų sakinių ironija nukreipta į ...



- A) smalsuolius  
B) internetą  
C) reklamos gausybę TV programose  
D) visuomenės šiuolaikiškumą  
E) tinka A ir B atsakymai
21. **Pataria pabendraut** – kuri tai tarinio rūšis?  
A) tiesioginis  
B) paprastas  
C) suvestinis  
D) grynasis  
E) sudurtinis
22. Knygos „**Apie daiktų prigimtį**“ pavadinimas – aliuzija į ... autorystę.  
A) Antano  
B) Julijaus Cezario  
C) Senekos  
D) Tito Lukrecijaus Karo  
E) Nyčės
23. Visi policininkai, pasak autoriaus, prieštarauja ...  
A) psychologams  
B) visiems artimiesiems  
C) susinervinusiems žmonėms  
D) smurtautojams  
E) patys sau
24. Nurodykite kursyvu išspausdintų žodžių šaknies rašybos taisyklių užuominas.  
A) sąmonė/gęsta  
B) prielinksnis/būtasis laikas  
C) priešdėlis/esamasis laikas  
D) pasąmonė/grįžta  
E) tinka B ir C atsakymai
25. Nurodykite, ar žvaigždute pažymėtame sakinyje būtini kableliai.  
A) nebūtini  
B) būtini  
C) būtinas 1/nebūtinai 2  
D) nebūtinai 1/būtinai 2  
E) būtini su tam tikromis išimtimis
26. Kūrinio nuotaiką sukuria ...  
A) netikėti palyginimai  
B) taisyklingai konstruojami naujadarai  
C) nestandartinė autoriaus mąstysena  
D) ironiškas žvilgsnis į šiuolaikinę visuomenę  
E) visi atsakymai teisingi

27. Autorius ketina klausti rašytojo Antano „ar dar esu“, nes ...  
A) Antanas rašė vis dėlto apie daiktų prigimtį  
B) rašytojas domėjosi vien sveikatos reforma  
C) Antanui rūpėjo knygų kainos  
D) rašytojui Antanui rūpėjo ligoninės pacientų būklė  
E) tinkami A ir C atsakymai
28. Parinkite frazeologizmą (-us) apie paniurusius, be dingsties surūgusius žmones.  
A) velnio neštas ir pamestas  
B) pramušta galva  
C) kaip devyni penktadieniai  
D) dantis griežti  
E) ne tam arkliai kamanos
29. Kuo kaitomi padalyviai?  
A) laikais ir giminėmis  
B) laikais  
C) laikais, giminėmis, skaičiais, linksniais  
D) laikais ir skaičiais  
E) nuosakomis, laikais, skaičiais, asmenimis

**Perskaitykite. Atsakykite į 30–40 klausimus.**

Yuval Noah Harari

**Istorijos blogiukai ir geruoliai**  
(ištrauka)

Kartais pasiduodame pagundai griežtai skirstyti istorijos veikėjus į geruolius ir blogiukus, o visas imperijas – priskirti **pastarajai** kategorijai. Juk beveik visų imperijų pamatai gausiai aplaistyti krauju, palaikomos jos taip pat engiant ir kariaujant. Vis dėlto dauguma šiandienos kultūrų yra paremtos imperijų palikimu. Jeigu imperijos iš esmės yra blogos, ką tai sako apie mus?

Egzistuoja minties mokyklos ir politiniai judėjimai, siekiantys išvalyti iš žmonių kultūros imperializmą ir palikti tik tai, kas, jų supratimu, yra tyra, nuodėmės nesutepta autentiška civilizacija. Šios ideologijos geriausiu atveju yra naivios; blogiausiu atveju peni šiurkštų nacionalizmą ir fanatizmą. Galbūt imsite įrodinėti, kad kai kurios iš begalės kultūrų, užgimusios istorijos apyaušriu, buvo tyros, nepaliestos nuodėmės ir neatskiestos kitų visuomenių realijomis. Tačiau nuo tų laikų nelikę nė vienos kultūros, galinčios šitai apie save tvirtinti, bent jau tarp tų, kurios Žemėje gyvuoja šiandien. Visos dabartinės žmonių kultūros bent jau iš dalies yra grįstos imperijų bei imperinių civilizacijų palikimu, ir **jokia**

**akademinei ar politinei chirurgija nepajėgtų išpjauti šio palikimo nenužudydama paciento.**

Antai pamąstykite apie nepriklausomos Indijos Respublikos, kokia ji yra nūdien, ir Britų Indijos meilės bei neapykantos santykius. Britų okupacija nusinešė milijonus indų gyvybių, be to, šimtai milijonų šalies gyventojų buvo nuolatos žeminami ir išnaudojami. Vis dėlto indai neįtikėtinai entuziastingai priėmė vakarietiškas idėjas apie tautų apsisprendimą ir žmogaus teises. Juos liūdino faktas, kad britai patys negyvena pagal savo skelbiamas vertybes ir nesuteikia indams lygių teisių ar nepriklausomybės. Nepaisant visų šių nuoskaudų, šiuolaikinė Indijos valstybė yra Britų imperijos vaikas.

**30.** „Pastaroji“ kategorija, prie kurios priskiriamos visos imperijos, yra istorijos ...

- A) geruoliai
- B) blogiukai
- C) palikimas
- D) veikėjai
- E) tinkami A ir B atsakymai

**31.** Kuo argumentuojamas imperijų blogis?

- A) imperijų palikimu
- B) tvirtais imperijų pamatais
- C) sukauptais turtais
- D) karais bei išnaudojimu
- E) šiandienos kultūrų tobulumu

**32.** Nurodykite teisingą teiginį.

- A) Istorijos veikėjai niekada neskirstomi į geruosius ir bloguosius.
- B) Imperijų vaidmuo vertinamas įvairiai.
- C) Visi siekia išvalyti žmonių sąmonę nuo imperializmo liekanų ir apraiškų.
- D) Šiuo metu egzistuoja daugybė kultūrų, neturėjusių jokių sąsajų su imperinėmis struktūromis.
- E) nėra tinkamo atsakymo

**33.** Nurodykite neteisingą teiginį.

- A) Didžiama žmonijos kultūrų yra patyrę imperijų įtaką.
- B) Imperatoriai elgdavosi taikiai visomis aplinkybėmis.
- C) Ne visada imperijos buvo tik blogio skleidėjos.
- D) Dažnai skirstome žmones į geruolius ir blogiukus.
- E) Yra šalių, kurias valdo imperatoriai.

**34.** Indai mielai priėmė britų imperinę poziciją ...

- A) iš baimės
- B) susižavėję britų išvaizda
- C) patikėję žmogaus teisių idėja

- D) susižavėję tautų savarankiškumo galimybe
- E) tinkami C ir D atsakymai

**35. Antai** – kuri tai kalbos dalis?

- A)rieveiksmis
- B) prielinksnis
- C) dalelytė
- D) ištiktukas
- E) priešdėlis

**36.** Nurodykite žodžio **antai** sinonimą.

- A) anot
- B) aure
- C) ana
- D) andai
- E) tinkami B ir C atsakymai

**37.** Nurodykite teisingą teiginį.

- A) Indai nebeturi nuoskaudų, susijusių su buvusia britų imperija.
- B) Britai negyveno pagal savo skelbiamas vertybes.
- C) Indija taip ir nesusiformavo kaip savarankiška valstybė.
- D) Indai niekaip nenukentėjo okupacijos metu.
- E) tinkami B ir C atsakymai

**38.** Paryškintame sakinyje yra ... tarptautinių žodžių.

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 0

**39.** Kurių žodžių leksinė reikšmė nulemia sakinių prasmę?

- 1. Indai neįtikėtinai entuziastingai priėmė vakarietiškas vertybes.
- 2. Indai nebuvo tinkami šiai progai.
- A) sakinių veiksmių
- B) sakiniuose esančių homonimų
- C) pirmųjų sakinių žodžių
- D) antonimų
- E) tinkami A, B ir C atsakymai

**40.** Kas, pasak autoriaus, yra ideologai, norintys palikti tik civilizacijas „be nuodėmės“?

- A) naivuoliai
- B) nacionalistai
- C) fanatikai
- D) vieninteliai teisuoliai
- E) tinkami A, B ir C atsakymai

